

Keskkonnakasutuse väliskulude hindamine

Toomas Pallo, ELLE OÜ

Karl Kupits, AS Maves

Ettekanne Tartu Planeerimiskonverentsil, 3-4.november 2016

Session: Kuidas aitab mõjude hindamine kaasa ruumilise ebavõrdsuse leevendamisele?

Kuidas aitab mõjude hindamine kaasa ruumilise ebavõrdsuse leevendamisele?

- Süsteemne, metoodiline lähenemine annab objektiivse aluse mõistlikele otsustele
- Keskkonnakasutuse hindamise projekti 1.etapp annab metoodiliselt süstematiseeritud koondinformatsiooni Eesti keskkonnaseisundi ja seda mõjutavate tegurite kohta (keskkonnakasutus)

Keskkonnakasutus? Objekt

- Muutus keskkonnaseisundis – eestimaalase tegevuse tulemusena

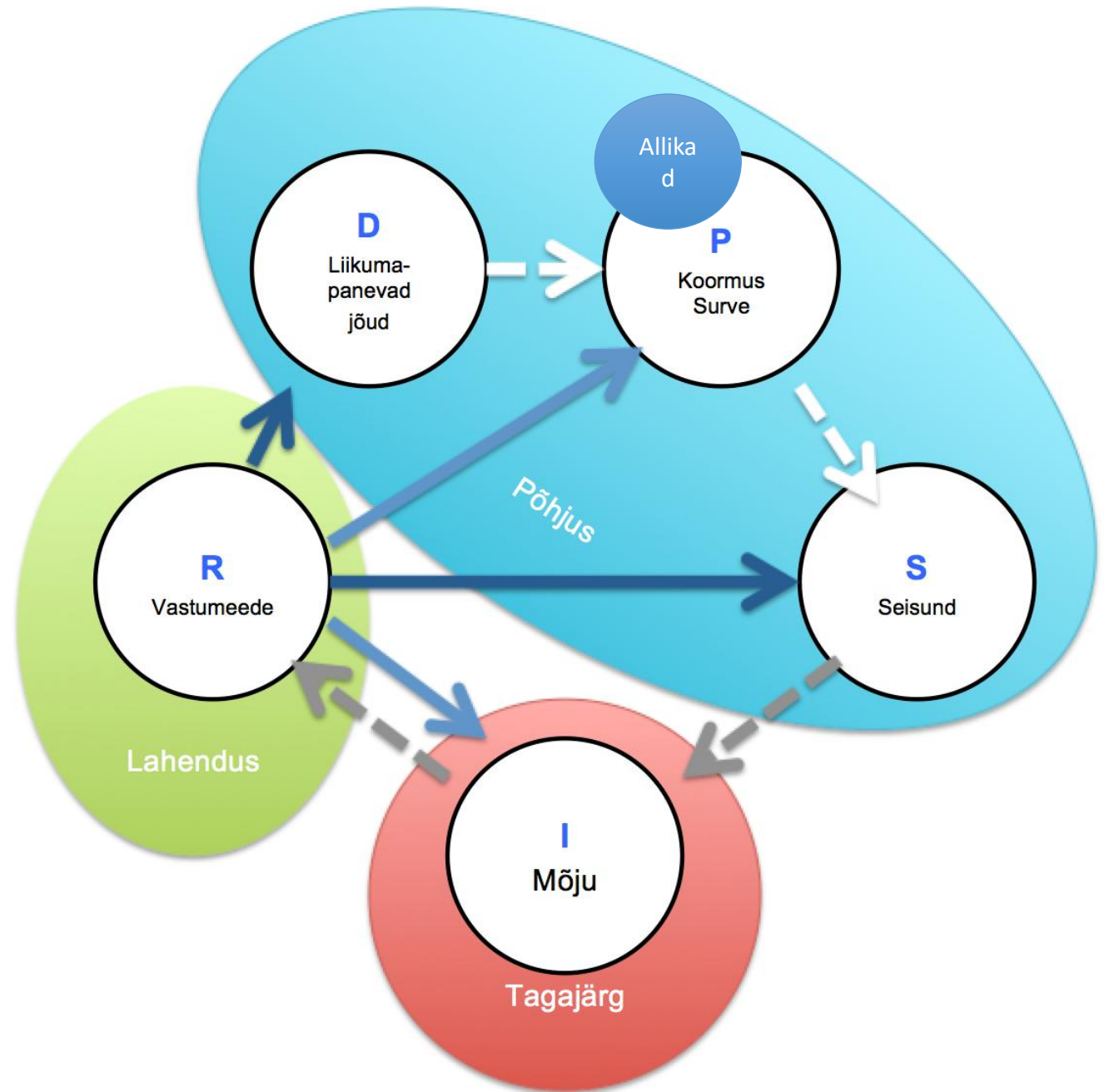
Hindamine – 1. etapp mõju hindamine

- Et määrata muutust keskkonna seisundis tuleb teada, milline on keskkonna seisund
- Keskkonna seisundi hindamine?

Hindamise meetod 1/2

DPSIR

Driver-Pressure-State-Impact-Response

Hindamise meetod 2/2

- Põhjalik ja süsteemne Eesti keskkonnaseisundi ja selle muutuse kaardistamine erinevate keskkonnakomponentide kaupa
- Keskkonna seisundi hindamine *versus* allikapõhine hindamine

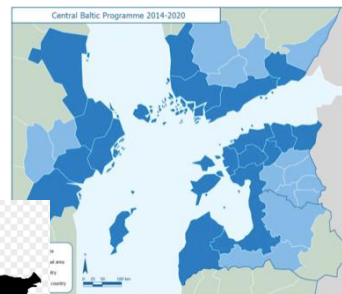
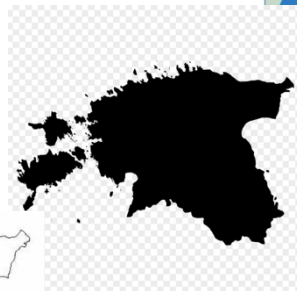

Mõju ei ole universaalne

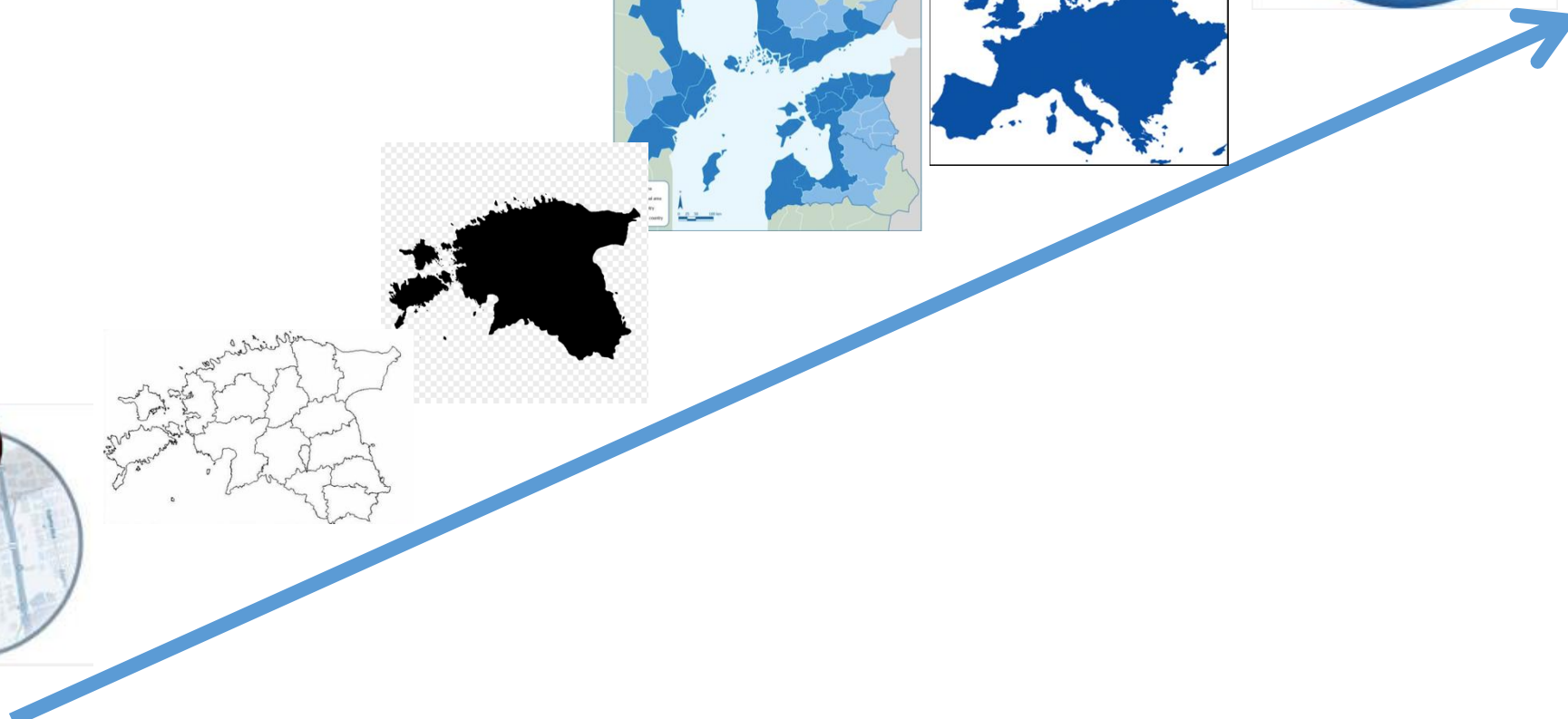
- Mõju ulatus
- Mõju vastuvõtjad
- Jt

Mõju (seisundi) ulatus

Kohalik

Globaalne

Mõju kategooriad

Eelduseks on vastuvõtja,
midagi või kedagi mõjutatakse

- Mõju inimese **tervisele**
- Mõju inimese **heaolule**
- Mõju **looduskeskkonnale**

Väljakutsed seoses mõju kategooriatega

Keskkonnakasutuse väliskulude hindamise kontekstis

Kuidas seisund seostub loodusmõjuga?

Looduskaitseseadus

§ 1 lg 1 - looduse kaitsmine selle mitmekesisuse säilitamise, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku liikide soodsa seisundi tagamisega;

Edasi keskendutakse:

kaitstavatele liikidele (ja objektidele)

kaitstavate liikide elupaikadele

Kaitsealused liigid – midagi on juba untsu läinud

Kas keskendume sellele, mis on kadumas või sellele, mis alles?

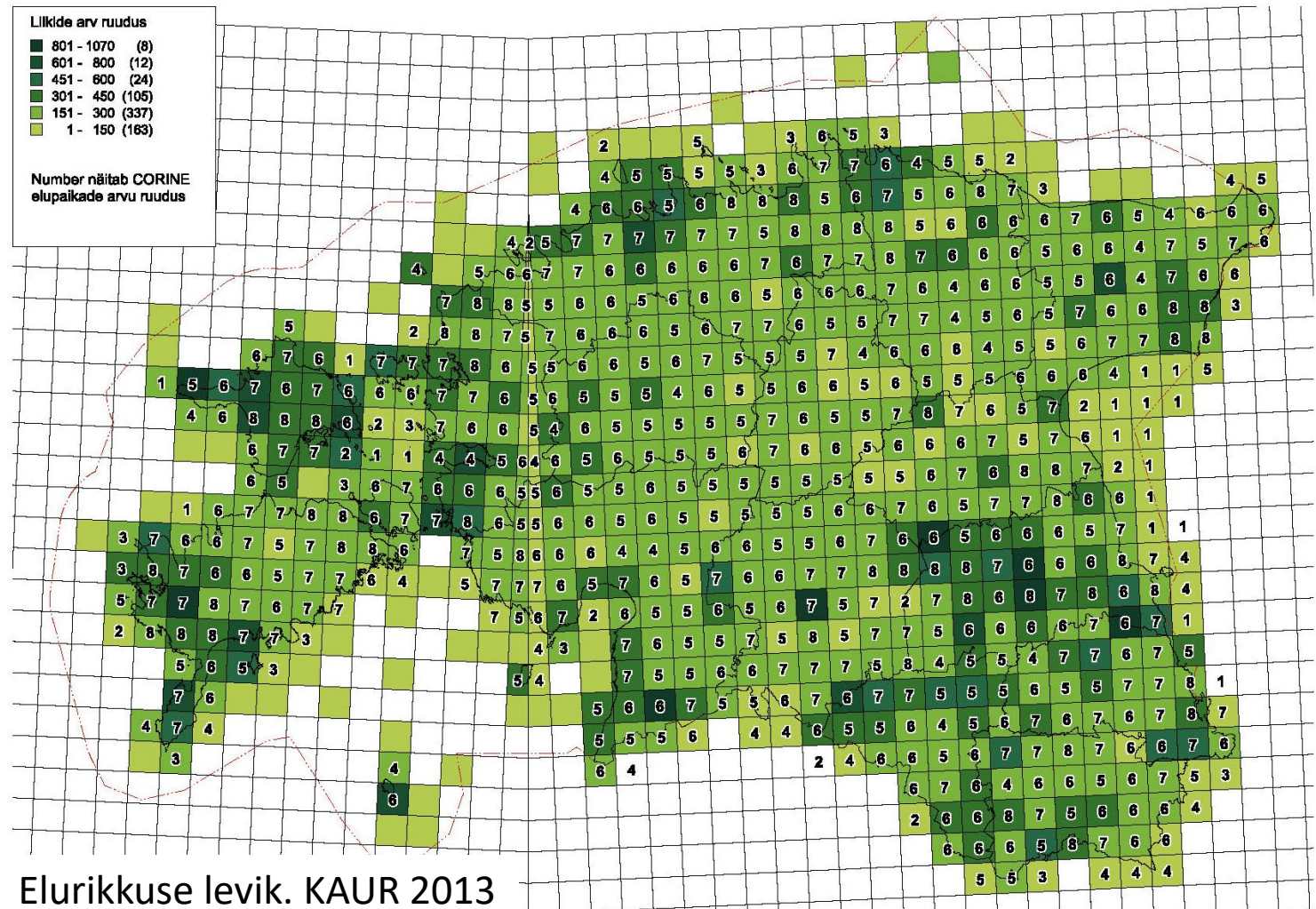
25 000 vs 568

Mõistlik on vaadata elurikkust üldiselt ja mis seda mõjutavad

Looduskaitse oluline osa on realselt toimiv rohevõrk

Rohevõrgu aluseks on planeering

Eesmärk on mõistuse piires säilitada olemasolevat olukorda

arvestame, et loodus on muutunud enne meid ja muutub ka edasi

1884

1936

2016

Noarootsi (pool)saar

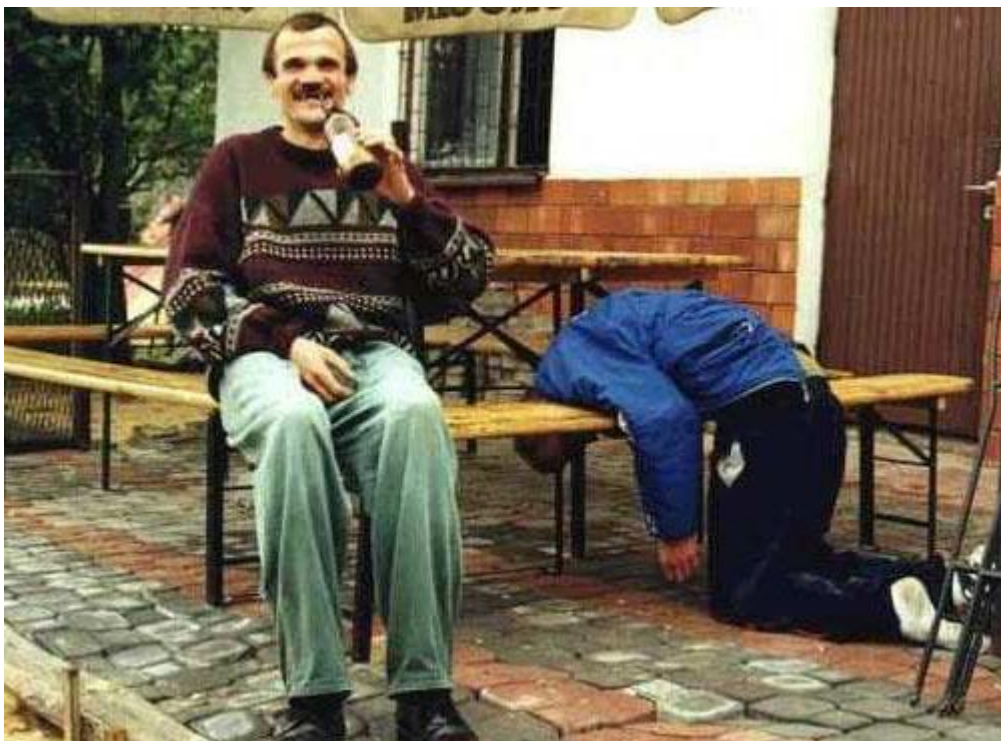
Mõju inimesele (K Pihor, SA Praxis)

Tervis ja heaolu

- Tervena elatud aastad, kaotatud eluaastad
- Materiaalne heaolu, näiteks peavari, toit, sissetulekud;
- Füüsiline heaolu, näiteks juurdepääs joogiveele, puhas õhk jms;
- Sotsiaalne heaolu, võimalus ning tahe aidata teisi, vastastikune austus, sotsiaalne ühtekuuluvus
- Turvalisus, sh isiklik turvalisus, kaitstus inimtekkeliste ja looduskatastroofide vastu.
- Teo- ja valikuvabadus, võimalus teostada huvisid, mida inimene isiklikult väärtustab

Heaolu on subjektiivne suurus ja sõltub inimeste eelnevast kogemusest, olukorra kontekstist, mis omakorda on mõjutatud kohast, ajast, sotsiaalsetest ja personaalsetest tingimustest →

vaja leida ühine skaala hindamiseks

Keskkonna seisundi muutus → ökosüsteemi teenuste muutus → heaolu muutus

Täna!

Projekti tellija: Keskkonnaministeerium,

Rahastab: KIK

Konsortsium koosneb

- ELLE
- Praxis
- Maves
- Steiger
- Tartu Ülikool
- Mõnus Minek
- Severitas